

Наукові перспективи
Видавнича група

Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№9(55) 2025

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру
дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 9(55) 2025

Київ – 2025

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

**All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral
Education**

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv", Nutrition Center of
Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series" Pedagogy ", Series" Psychology ", Series" Medicine ")

Issue № 9(55) 2025

Kiev – 2025

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55))

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал. 2025. № 9(55) 2025. С. 2273

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023 № 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 16.09.2025, № 7/9-25).

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської.

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів. Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

Жукова Ірина Віталіївна

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, старший науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування, ДУ "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України", лікар ФРМ (фізичної та реабілітаційної медицини) ДУ "Територіальне медичне об'єднання МВС України по Одеській області" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григоріївна — кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартенєва Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна — доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвожджевський Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

11. Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
12. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
13. Гудзь Наталія Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опільського університету, доцент кафедри технологій ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
14. Гуменикова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придніпурської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
15. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
16. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
17. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
18. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
19. Інжисевська Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
20. Іванська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
21. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
22. Клімус Тереза Миколаївна - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету "Львівська політехніка", завідувач сіхківського відділення денного догляду Львівського міського центру соціальних послуг "Джерело" (Львів, Україна)
23. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
24. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
25. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
26. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
27. Корніснюк Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
28. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Леся Українки (Луцьк, Україна)
29. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» (Хмельницький, Україна)
30. Крайнік Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
31. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
32. Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
33. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
34. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
35. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
36. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця (Київ, Україна)
37. Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
38. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
39. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
40. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
41. Мідельський Сергій Людвігович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
42. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
43. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
44. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
45. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
46. Олійник Світлана Валентинівна - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету
47. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
48. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
50. Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
51. Прокоф'єва Марина Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
52. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
53. Трушкіна Наталія Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
54. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
55. Філіппова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
56. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
57. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
58. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
59. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
60. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
61. Яковичська Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

Ревенко І.В. <i>КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ РІВНІВ СФОРМОВАНOSTІ ЕМПАТІЙНО-РЕФЛЕКСИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦТВА</i>	843
Савенко Л.П. <i>ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ</i>	856
Саченко К.С. <i>МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАНЦІВ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ СПОРТИВНИХ ШКІЛ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ</i>	868
Серьогіна І.Ю., Жуков В.П. <i>ФОРМУВАННЯ ПАРТИСИПАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ</i>	881
Сікорська О.О., Шаніна О.С., Крицька А.О. <i>ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ПСИХОЛОГІЯ» В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	893
Сірко Р.І., Вдович С.М. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІМ ПСИХОЛОГАМ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	899
Скирда Т.С. <i>ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОЇ ВИХОВАНOSTІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ І СТАРШОЇ ШКОЛИ</i>	911
Смирнова І.М., Таможська І.В., Паркулаб О.Г. <i>МЕДІАГРАМОТНІСТЬ У ПРАКТИЦІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТИ ДОРOSЛИХ</i>	921
Смоляннюк Н.М., Собченко Т.М. <i>ВИКОРИСТАННЯ ІМЕРСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА В КНР</i>	930
Собчук А.А., Янкевич Ю.С. <i>ІНКЛЮЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ У ЗДО</i>	940
Стойка М.В., Полінські О.С. <i>СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИЧНОГО АНАЛІЗУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	954

УДК 378.147:159.9.072

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-893-898](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-893-898)

Сікорська Ольга Олександрівна кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри суспільних наук, Одеський національний медичний університет, м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0001-8528-4003>

Шаніна Ольга Сергіївна кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільних наук, Одеський національний медичний університет, м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0001-5435-171X>

Крицька Антоніна Олегівна викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук, Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, <https://orcid.org/0000-0002-8051-2609>

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ПСИХОЛОГІЯ» В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті ґрунтовно досліджено та проаналізовано актуальні проблеми та значні перспективи застосування дистанційних технологій при викладанні освітнього компоненту «Психологія» в закладах вищої освіти. В умовах сучасних викликів, зумовлених глобальними кризами та динамічним розвитком інформаційних технологій, ефективність дистанційного навчання набуває особливої актуальності. У цій статті виокремлено та детально проаналізовано специфічні виклики, пов'язані з формуванням емоційного інтелекту, навичок невербальної комунікації та ефективним проведенням практичних занять у форматі онлайн, що є критично важливими для майбутніх фахівців у галузях, де interpersonal skills відіграють ключову роль (психологія, менеджмент, маркетинг).

Дослідження обґрунтовує, що традиційні підходи до викладання, які переносяться в онлайн-формат без належної адаптації, втрачають свою ефективність. У відповідь на ці виклики, у статті запропоновано конкретні інноваційні методики та практичні інструменти, що дозволяють подолати зазначені труднощі. Серед них – розробка адаптованих кейс-методів для віртуальних командних обговорень з використанням сучасних інтерактивних дошок (наприклад, Miro, Jamboard); впровадження віртуальних симуляцій та ігрових сценаріїв для відпрацювання навичок переговорів та вирішення конфліктів; а також активне використання мультимедійного контенту (відеокейси, візуальні тренажери) для аналізу невербальних сигналів.

Окрему увагу приділено трансформації ролі викладача, який має змінити свій статус з пасивного транслятора знань на активного фасилітатора та модератора навчального процесу. Цей підхід стимулює пізнавальну активність здобувачів, розвиває їхню самостійність та відповідальність. Доведено, що ефективна інтеграція дистанційних технологій не лише забезпечує безперервність освітнього процесу, а й якісно підвищує рівень підготовки здобувачів, розвиваючи їхнє критичне мислення, аналітичні та комунікативні здібності, що робить їх більш конкурентоспроможними на ринку праці. Результати дослідження мають значну практичну цінність і можуть бути використані для модернізації навчальних програм, розробки методичних посібників та підвищення кваліфікації викладачів.

Ключові слова: дистанційна освіта, психологія, заклад вищої освіти, методика викладання, кейс-метод, інтерактивні технології, емоційний інтелект, невербальна комунікація.

Sikorska Olha Oleksandrivna, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Head of the Department of the Department of Social Sciences, Odesa National Medical University, Odesa, <https://orcid.org/0000-0001-8528-4003>

Shanina Olha Serhiivna Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Social Sciences, Odesa National Medical University, Odesa, <https://orcid.org/0000-0001-5435-171X>

Krytska Antonina Olehivna lecturer, Department of Social Sciences and Humanities, Odessa State Agrarian University, Odesa, <https://orcid.org/0000-0002-8051-2609>

PROBLEMS AND PROSPECTS OF USING DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES IN TEACHING THE EDUCATIONAL COMPONENT "PSYCHOLOGY" IN A HIGHER EDUCATION

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of the current challenges and significant prospects of using distance technologies in teaching the educational component "Psychology" at higher education institutions. In the context of contemporary challenges, driven by global crises and the dynamic development of information technologies, the effectiveness of distance learning gains particular relevance. The authors identify and thoroughly analyze the specific challenges related to the development of emotional intelligence, non-verbal communication skills, and the effective conduct of practical sessions in an online format. These competencies are critically important for future professionals in fields where interpersonal skills play a key role, such as psychology, management, and marketing.

The study argues that traditional teaching approaches, when transferred to an online format without proper adaptation, lose their effectiveness. In response to these challenges, the article proposes specific innovative methodologies and practical tools

to overcome these difficulties. These include the development of adapted case methods for virtual team discussions using modern interactive whiteboards (e.g., Miro, Jamboard); the implementation of virtual simulations and game scenarios for practicing negotiation and conflict resolution skills; and the active use of multimedia content (video cases, visual trainers) for analyzing non-verbal cues.

Special attention is paid to the transformation of the instructor's role, who must shift from a passive transmitter of knowledge to an active facilitator and moderator of the learning process. This approach stimulates students' cognitive activity, fosters their independence, and promotes a sense of responsibility. It is demonstrated that the effective integration of distance technologies not only ensures the continuity of the educational process but also significantly improves the quality of student training by developing their critical thinking, analytical, and communicative abilities, making them more competitive in the labor market. The research findings have significant practical value and can be used to modernize curricula, develop teaching materials, and enhance the professional qualifications of instructors.

Keywords: distance education, psychology, higher education institution, teaching methodology, case method, interactive technologies, emotional intelligence, non-verbal communication.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток цифрових технологій та глобальні виклики, зокрема пандемія COVID-19 та воєнний стан в Україні, кардинально змінили освітню галузь. Дистанційне навчання стало не просто альтернативою, а життєво важливою необхідністю, що вимагає переосмислення традиційних підходів до викладання. Для освітнього компонента «Психологія», де критично важливим є розвиток практичних навичок, емпатії та комунікації, перехід до онлайн-формату ставить особливі виклики. З одного боку, це відкриває нові можливості для доступу до знань, гнучкості та використання інноваційних інструментів. З іншого – створює ризики, пов'язані з втратою «живого» контакту, ефективності практичних занять та повноцінного формування професійних компетенцій. Зважаючи на це, актуальність дослідження проблем та перспектив використання дистанційних технологій при викладанні психології є очевидною, оскільки від цього залежить якість підготовки майбутніх фахівців у різних галузях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика дистанційної освіти активно вивчається науковою спільнотою. Дослідники, як-от Одінцева О.О., Хало З.П. та Балтремус В.Є., акцентують увагу на дистанційному навчанні як виклику сучасної університетської освіти, відзначаючи як переваги, так і низку проблем, пов'язаних з організацією та психологічним станом учасників освітнього процесу [1]. Автори публікацій, що присвячені психології освітнього процесу, звертають увагу на роль інтерактивних методів, зокрема при викладанні психології в закладах вищої освіти, підкреслюючи важливість розвитку креативності та критичного мислення [2]. У роботах, що аналізують вплив дистанційного навчання на здобувачів, виокремлюються аспекти їхньої

мотивації, психологічної стійкості та адаптації до нових умов [3]. Окремі дослідження присвячені розробці методичних рекомендацій для викладачів щодо підвищення ефективності онлайн-занять, зокрема щодо формування професійних компетенцій у сфері психології [4]. Проте, незважаючи на значну кількість публікацій, недостатньо уваги приділено комплексному аналізу специфічних проблем, що виникають саме при викладанні освітнього компоненту «Психологія», де практична складова та емоційна взаємодія є ключовими. Зокрема, невирішеною залишається проблема ефективного розвитку емпатії, навичок невербальної комунікації та проведення психологічних практикумів в умовах дистанційного навчання. Цій невирішеній частині загальної проблеми і присвячена дана стаття.

Метою статті є аналіз основних проблем та визначення перспектив використання дистанційних технологій при викладанні освітнього компоненту «Психологія» в закладі вищої освіти, а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності такого навчання. Завданнями є: вивчення специфічних викликів, пов'язаних з формуванням практичних навичок у сфері психології; аналіз існуючих інструментів та платформ для онлайн-навчання; обґрунтування методичних підходів для інтерактивного навчання психології; надання практичних порад щодо адаптації кейс-методів та тренінгів до дистанційного формату.

Виклад основного матеріалу. Дистанційне викладання освітнього компоненту «Психологія» виявило низку системних проблем. По-перше, однією з найгостріших проблем є комунікаційний бар'єр. Відсутність прямого особистого контакту ускладнює формування емпатії та вміння «читати» невербальні сигнали, такі як міміка, жести, пози та інтонація. Ці навички є фундаментальними для майбутніх психологів, менеджерів та маркетологів, адже від них залежить успішність взаємодії з клієнтами, колегами та підлеглими. Наприклад, у традиційній аудиторії викладач може легко спостерігати за реакцією здобувачів на дискусію: бачити, хто вагається, хто зацікавлений, а хто демонструє ознаки дискомфорту. Це дозволяє оперативно коригувати хід заняття. В онлайн-форматі, де камери часто вимкнені або зображення обмежене, ці сигнали втрачаються, що значно знижує ефективність навчання. Психологічна взаємодія стає збідненою, а можливість для глибокого аналізу поведінкових патернів – обмеженою.

По-друге, виникає проблема практичної підготовки. Проведення тренінгів, групових психологічних вправ та рольових ігор в онлайн-форматі втрачає частину своєї ефективності, адже віртуальне середовище не завжди дозволяє відтворити реалістичність ситуації та забезпечити повну включеність учасників. Класична вправа на довіру, де учасники мають фізично підтримати один одного, не може бути повноцінно відтворена онлайн. Замість цього, викладачі змушені використовувати метафоричні та вербальні аналоги, що знижує глибину переживання та закріплення навички. Крім того, групова динаміка в онлайн-форматі відрізняється від офлайн-взаємодії. Розподіл на малі групи у віртуаль-

них кімнатах не завжди сприяє спонтанному спілкуванню та природному розвитку групових процесів.

По-третє, актуалізується проблема мотивації та самодисципліни здобувачів. Дистанційне навчання вимагає від здобувачів високого рівня самоорганізації, що не завжди притаманно молоді. У традиційному навчанні фізична присутність, фіксований розклад та структура аудиторного заняття створюють певний рівень дисципліни та відповідальності. Натомість, вдома здобувачі стикаються з безліччю відволікаючих факторів, що може призвести до зниження концентрації та, як наслідок, до гірших результатів навчання.

Водночас, використання дистанційних технологій відкриває значні перспективи. Завдяки сучасним платформам, таким як Zoom, Google Meet та спеціалізованим LMS-системам (наприклад, Moodle), стає можливим впроваджувати інноваційні методи. Для подолання комунікаційного бар'єру можна використовувати відеозаписи та візуальні симуляції, що дозволяють здобувачам аналізувати міміку, жести та тон голосу. Наприклад, викладач може показати відео з фрагментом переговорів і запропонувати здобувачам проаналізувати невербальні сигнали учасників у спеціальному інтерактивному завданні. Кейс-методи можна адаптувати за допомогою інтерактивних віртуальних дошок (Miro, Jamboard) та онлайн-опитувань. Це дозволяє ефективно організовувати командну роботу та обговорення, навіть якщо здобувачі знаходяться в різних локаціях. Наприклад, група здобувачів може працювати над кейсом, пов'язаним з вирішенням конфлікту в колективі, використовуючи віртуальну дошку для створення «карти конфлікту» та пропозицій щодо його врегулювання.

Для розвитку практичних навичок можна використовувати онлайн-тренажери та симулятори, які відтворюють певні професійні ситуації. Наприклад, симулятор «Клієнт-Менеджер», де здобувач відіграє роль менеджера і має провести переговори з віртуальним «клієнтом» з різними психологічними особливостями. Ці інструменти дозволяють автоматично фіксувати помилки, надавати зворотний зв'язок та допомагають здобувачам вдосконалювати свої навички у безпечному середовищі. Віртуальна реальність також може бути використана для імітації реальних ситуацій, дозволяючи здобувачам зануритися в середовище і практикувати навички у більш реалістичних умовах.

Викладач у цьому процесі не лише дає теоретичну основу, з якою здобувачам треба буде працювати в майбутньому, а й стає керівником, що контролює, скеровує групову динаміку та стимулює самостійне навчання. Його роль полягає в наданні структури для онлайн-дискусій, модерації взаємодії між здобувачами та індивідуальній підтримці. Таким чином, викладач не просто дає інформацію, а вчить здобувачів її аналізувати, застосовувати та критично осмислювати.

Висновки. На основі проведеного дослідження бачимо, що попри значні виклики, дистанційні технології можуть ефективно застосовуватися при викладанні освітнього компоненту «Психологія». Ключем до успіху є не відмова

від онлайн-формату, а його грамотна адаптація з використанням сучасних інструментів та інтерактивних методик. Застосування кейс-методів, онлайн-симуляцій, а також чітке визначення ролі викладача як керівника, дозволяє нівелювати більшість недоліків і відкриває нові можливості для якісної підготовки фахівців.

Перспективи подальших досліджень включають: розробку та апробацію спеціалізованих онлайн-платформ для практичних занять з психології, створення методик для оцінювання soft skills (м'яких навичок) у дистанційному форматі, а також вивчення довгострокового впливу дистанційної освіти на психологічний стан та професійну ідентичність випускників.

Література

1. Одінцова О.О., Хало З.П., Балтремус В.Є. Дистанційне навчання як виклик сучасної університетської освіти: проблеми і перспективи. Науковий вісник Донбаської державної машинобудівної академії. 2020. № 2 (47). С. 135-144. URL: <https://r.donnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1991/34-99-Текст%20Одінцова-Хало.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Шимко І.М. Креативність та її розвиток в освітньому процесі. Психологія в сучасному освітньому просторі. Збірка наукових праць. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2023. С. 16-20. URL: <https://psychology.karazin.ua/news2023/12042023/Zbyrka.pdf#page=16>
3. Бабкіна А.І. Адаптація студентів до умов дистанційного навчання: психологічний аспект. Вісник Білоцерківського національного аграрного університету. 2021. № 1-2. С. 8-15. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14063>
4. Васянович Г.В. Професійна підготовка майбутніх педагогів в умовах дистанційного навчання. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті. 2020. № 3 (12). С. 34-41. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728506/>
5. Опаленко С.О., Приходько В.В. Психологічні аспекти дистанційного навчання в закладах вищої освіти. Вісник Сумського державного університету. Серія: Психологія. 2021. № 2 (45). С. 58-65. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/92574>

References

1. Odintsova, O.O., Khalo, Z.P., & Baltremus, V.Ye. (2020). Dystantsiine navchannia yak vyklyk suchasnoi universytetskoï osvity: problemy i perspektyvy [Distance learning as a challenge of modern university education: problems and prospects]. *Naukovyi visnyk Donbaskoi derzhavnoi mashynobudivnoi akademii*, 2(47), 135–144. Retrieved from <https://r.donnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1991/34-99-Текст%20Одінцова-Хало.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Shymko, I.M. (2023). Kreatyvnist ta yii rozvytok v osvitnomu protsesi [Creativity and its development in the educational process]. In *Psykhologhiia v suchasnomu osvitnomu prostori* (pp. 16–20). Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University. Retrieved from <https://psychology.karazin.ua/news2023/12042023/Zbyrka.pdf#page=16>
3. Babkina, A.I. (2021). Adaptatsiia studentiv do umov dystantsiinoho navchannia: psykhologichnyi aspekt [Adaptation of students to distance learning conditions: a psychological aspect]. *Visnyk Bilotserkivskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu*, 1–2, 8–15. Retrieved from <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14063>
4. Vasyanovych, H.V. (2020). Profesiina pidhotovka maibutnikh pedahohiv v umovakh dystantsiinoho navchannia [Professional training of future teachers in distance learning conditions]. *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v suchasnii osviti*, 3(12), 34–41. Retrieved from <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728506/>
5. Opalenko, S.O., & Prykhodko, V.V. (2021). Psykhologichni aspekty dystantsiinoho navchannia v zakladakh vyshchoi osvity [Psychological aspects of distance learning in higher education institutions]. *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Seriia: Psykhologhiia*, 2(45), 58–65. Retrieved from <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/92574>